

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број:
		10/9-36
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	Датум:
		05.10.2015.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Др Славиша Недељковић, ванр. проф.
2. Др Божица Младеновић, ред. проф.
3. Др Сузана Рајић, ред. проф.

2. Одлука Наставно-научног већа број 67/1-11-2-01 од 26.02.2014.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме:

_____ Милан (Живојин) Трајковић _____

2. Година уписа на мастер академске студије

2012/2013.

3. Назив студијског програма

Мастер академске студије историје

III НАСЛОВ – МАСТЕР РАДА:

Оружани сукоби српских и бугарских чета у Старој Србији од 1904. до 1908. године

IV ПРЕГЛЕД -МАСТЕР РАДА:

Навести кратак садржај са бројем назнаком броја страна, слика, шема, графикана и сл.

Мастер рад „**Оружани сукоби српских и бугарских чета у Старој Србији од 1904. до 1908. године**“ има 111. страница текста. Рад садржи **Предговор** (3-5), Увод (6-13), три поглавља: **I део** (14-28), (Положај српског народа у Старој Србији (14-15), Опште прилике у Србији од 1878. до 1904. (16-22), Бугарска од 1878. до 1904. (22-26), Стара Србија-кључ превласти на Балкану (26-28)), **II део** (29-55), (Формирање српских чета-прве борбе са Бугарима (29-32), Стварање српске самоодбране (33-38), Организација српских и бугарских чета (38-43), Афера Ђерђиковић (43-45), Кумановска освета и борба на Орешким ливадама (45-48), Реорганизација српске четничке организације (49-52), Судари српских и бугарских чета у западном Повардарју (52-55)), **III део** (56-89), (Српска четничка организација у првој половини 1906. години (56-62), Офанзива бугарских чета и српски противудар (63-68), Оружани сукоби Срба и Бугара у 1907. години (68-76), Ставови великих сила према оружаним сукобима Срба у Бугара у Старој Србији (77-82), Српска организација до Хуријета (82-89)), **Закључак** (90-94), **Прилог** (карте, фотографије, илустрације), (95-104), **Списак извора** (садржи објављену и необјављену историјску грађу (105-107), **Списак литературе и наративних извора** (107-111), (садржи 88 библиографских јединица релевантних радова аутора који су истраживали ову тему).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат Милан Трајковић је у **Предговору** мастер рада изнео специфичност теме, навео циљ мастер рада, критички анализирао најважније изворе и литературу које је користио приликом израде рада као и проблеме које је имао приликом истраживања. Кандидат је у **Уводу** представио политичке прилике у румелијским пашалуцима Турске од Берлинског конгреса па до Илинденског устанка. Стање је нарочито било критично у Старој Србији, која је због анархије и безвлашћа важила за најнемирнију област Османског царства.

Мастер рад **Оружани сукоби српских и бугарских чета у Старој Србији од 1904. до 1908. године** садржи три централна поглавља у којима је кандидат темељно обрадио стварање српске националне одбране у јужним крајевима Старе Србије. Ова организација (Српска Одбрана) одиграла је кључну улогу у заштити српског народа у Повардарју, који се остајућу веран својој нацији, језику и цркви, крајем 19. и у првим годинама 20. века, нашао на удару агресивне великобугарске пропаганде. У **I делу рада**, кандидат анализира положај српског народа у Старој Србији, крајем 19. и почетком 20. века. Изложен систематском терору Арбанаса и турских власти, српски народ у појединим областима Старе Србије налазио се на самој ивици егзистенције. Осносност арбанашких разбојничких дружина, наводи Трајковић, ишла је толико далеко да је у скопском, тетовском, гостиварском крају, и у Поречу, долазило до систематских пљачкашких похода на српска села и манастире. Турске власти су то мирно посматрале и реаговале би тек онда када би на то биле примране од представника великих сила. Међутим, и та акција би често била траљавија и неуспешна и представљала је више бацање прашине у очи, него стварни напор за успостављање безбедности. У овом делу рада, кандидат се осврнуо и на прилике у Србији у Бугарској од 1878. до 1904. године. Смештена на европској периферији Османског царства, отворена ка Средњој Европи, Србија је развила аутономни облик државности пре Бугарске. Усмеравајући своје деловање на запад и југ, она је представљала пијемонт јужнословенског уједињења. Саосећајући са поробљеном Србима под Турцима, на подручју Краљевине Србије спонтано је настало неколико удружења која су прихватила идеју оружаног организовања и ослобођења српског народа у Турској. Добијање Егзархије (1870), није задовољило владајуће кругове у Софији, који су иницирали стварање револуционарних организација, које су

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/9-36

Датум:

05.10.2015.

имале за циљ преврат и припајање Бугарској, највећег дела европске Турске. Ове организације (ВМРО и ВМРОК) су убрзо по оснивању отпочеле са терором над Србима у јужним областима Старе Србије, са циљем да их приморају да приђу Егзархији и бугаризују се. Бугарска организација је активно радила на стварању националне кохезије на терену и формирању паралелне бугарске парадржавне структуре у Турској, па је тако створила мрежу одбора и пододбора, судова, еснафа и тајних чета. У **II делу** рада аутор нас упознаје са организацијом српског и бугарског покрета у Старој Србији, као и са сукобима наоружаних чета. Настанком револуционарног комитета, доношењем статута и стварањем револуционарне мреже, створени су у Краљевини Србији и Старој Србији предуслови за успешнију заштиту српског становништва од бугарских и арбанашких злочина. Од јесени 1903. па до средине 1904. године, четничка организација функционисала је независно од државних власти, а онда је, истиче Трајковић, дошла под ингеренцију Министарства иностраних дела Србије, које схватајући да Организацијама не може да постигне значајније успехе, новчаним средствима и контролом акција постаје старији партнер Организације. Такво стање, истиче Трајковић, трајало је до јула 1905. године, када држава, односно Министарство иностраних дела, преузима контролу над Четничком организацијом. Од јула 1907. године, до јула 1908. године, када младотурска револуција прекида револуционарну делатност, Организација у Србији и потпуно постаје само део административног апарата. Бугарска комитска организација, створена је у периоду од 1893. до 1902. године, када су бројне бугарске чете интензивирале своју активност, не би ли уништиле српске заједнице јужно од Шар планине и тиме неутралисали политички и кутурно-просветни рад Србије на овом простору. У **III делу** рада, кандидат нас упознаје са борбама српских и бугарских чета на простору западног Повардарја. Те борбе, су истиче Трајковић, биле упорне и жестоке, и не ретко су се завршавале терором над неборачким становништвом. Победа младотурске револуције и проглашење Уставности и једнакост за све народе у Турској, довело је до распуштања српских и бугарских чета у Старој Србији. Младотурци су захтевали да се српски четници и бугарске комите предају и ставе на расположење младотурским комитетима. Српска четничка организација је након Хуријета престала да постоји, а поједини од њених некадашњих војвода узели су активно учешће у политичком организовању отоманских Срба. У **Закључку** кандидат анализира чињенице које су довеле до стварања српске четничке организације у Старој Србији као и оружаног сукобљавања српских и бугарских чета од 1904. до 1908. године.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат Милан Трајковић је изабрао тему чијом обрадом је показао да је у потпуности овладао методолошким знањима неопходним историчару. Тумачењем података из извора и литературе и начином представљања резултата, кандидат је у потпуности одговорио захтевима и задацима теме. Рад је структуриран по комбинованом тематском и хронолошком принципу. Иако је реч о захтевној теми, истраживање и презентација је обављено у складу са захтевима историјске науке коришћењем адекватне архивске грађе и релевантне литературе. Историјски извори су складно уклопљени у релевантну домаћу и страну литературу. Закључци до којих је колега Трајковић дошао, су тачни и утемељени на историјској грађи и литератури. Својим радом колега Трајковић је успео да обухвати све важне аспекте истраживања, као и да објасни најважније догађаје, њихове узроке и последице. Колега Трајковић је уложио велики труд како би тему обрадио свестрано. О темељитости истраживања најбоље сведочи податак да мастер рад има 387 напомена.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

Да ли је теза урађена у складу са образложењем у пријави теме

Теза је урађена у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Мастер рад је написан у складу са методолошким правилима истраживања у области историје.

Да ли теза садржи све битне елементе

Теза садржи све битне елементе.

По чему је теза оригинални допринос науци

Тема мастер рада **Оружани сукоби српских и бугарских чета у Старој Србији од 1904. до 1908. године**, представља целовити део истраживања историје српског народа у 20. веку. Колега Трајковић је у свом мастер раду успео да обједини све чиниоце и да успешно створи слику о стварању Српске четничке организације у Старој Србији од 1903 до 1908, и њеним напорима да сачува српски народ од бугарских напада. Приликом писања мастер рада, аутор је подједнако користио српску и бугарску литературу, наративне изворе и документарну грађу, што му је омогућило да у новом светлу прикаже поједине догађаје и личности. Свесан свог задатка кандидат је испоштовао све фазе научно-истраживачког рада и дао важан допринос сагледавању прошлости Старе Србије у првој деценији 20. века.

Недостаци тезе и њихови утицај на резултате истраживања

Нема суштинских недостатака. Евентуалне примедбе и сугестије Комисија ће саопштити кандидату на усменој одбрани.

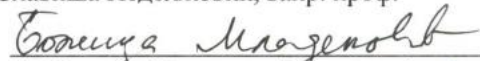
VI ПРЕДЛОГ:

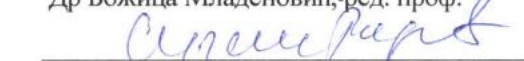
На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже:

Да се мастер рад прихвати и кандидату одобри јавна одбрана

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Славиша Недељковић, ванр. проф.

Др Божица Младеновић, ред. проф.

Др Сузана Рајић, ред. проф.